سارا ابراهیم را آقا خواند

فیلیپ پین (Philip B. Payne) · ترجمهٔ آلمانی: Hans-Jörg Ronsdorf · نوامبر 2022 · بازنگری‌شده در اکتبر 2026

توضیحی کوتاه دربارهٔ اول پطرس 3 در خصوص رابطهٔ زن و مرد در ازدواج، از فیلیپ پین (Philip B. Payne) در توییتر، نوامبر 2022

در اول پطرس 3:6 اینکه سارا شوهرش را «آقا» خواند و الگویی است برای زنان مسیحی‌ای که پطرس با آنان سخن می‌گوید، چه معنایی دارد؟ آیا این به معنای سَر بودن و اقتدار در ازدواج اشاره دارد؟ نه، چنین نیست.

> **1 همچنین ای زنان، تسلیم شوهران خود باشید تا اگر برخی نیز از کلام اطاعت نمی‌کنند، بی‌کلام، به‌واسطهٔ رفتار زنان جذب شوند، 2 چون رفتار پاک شما را که با ترس همراه است ببینند؛ 3 و زینت شما زینت ظاهری نباشد، از بافتن موها و آویختن زیورهای طلا یا پوشیدن جامه‌ها، 4 بلکه انسانِ پنهانِ دل باشد در زینت فسادناپذیرِ روحی حلیم و آرام، که نزد خدا بسیار گران‌بهاست. 5 زیرا زنان مقدس نیز که امید خود را بر خدا بسته بودند، در روزگاران گذشته خود را این‌گونه می‌آراستند و تسلیم شوهران خود بودند؛ 6 چنانکه سارا از ابراهیم اطاعت می‌کرد و او را آقا می‌خواند، و شما فرزندان او شده‌اید، اگر نیکویی کنید و از هیچ هراسی نترسید.** (به نقل از ترجمهٔ آلمانی Elberfelder)

اشارهٔ پطرس به سارا در اینجا به‌راستی جالب است، زیرا در کتب مقدس تنها یک جا هست که سارا ابراهیم را آقای خود می‌نامد، و آن هنگامی است که به نبوت مهمانان الهی می‌خندد که او پسری خواهد داشت:

«سارا خندید و با خود اندیشید: "آیا پس از آنکه فرسوده شده‌ام و آقایم نیز پیر شده است، باز چنین لذتی خواهم داشت؟"» (پیدایش 18:12). در نگاه نخست، این متنی عجیب است که پطرس آن را به‌عنوان نمونه‌ای می‌آورد که باید از آن پیروی کنیم.

برخی پیشنهاد کرده‌اند که پطرس نه به کتاب پیدایش، بلکه به کتاب «وصیت ابراهیم» (Testament Abrahams) اشاره می‌کند. من اخیراً به این نظر پرداخته‌ام. به گمانم بعید است که پطرس به وصیت ابراهیم دسترسی داشته است؛ این کتاب احتمالاً تازه در سدهٔ اول یا دوم پدید آمده است. افزون بر این، هیچ‌یک از اشاره‌ها به «آقایم ابراهیم» در بافتی دربارهٔ اطاعت نیست که بتواند اشارهٔ پطرس را توضیح دهد. از این رو باور دارم که باید پاسخ خود را در پیدایش 18 بیابیم. اما نخست بافتی مهم از اول پطرس!

پطرس به همسران مسیحی‌ای که با شوهرانی غیرمسیحی ازدواج کرده‌اند، در دورانی که برای مسیحیان سرشار از دشواری و رنج بود، پند می‌دهد. پطرس به راه‌های بسیاری اشاره کرده است که مسیحیان چگونه باید در ساختارهای اجتماعی موجودِ دنیایی خصمانه زندگی کنند.

(این بدان معنا نیست که او همهٔ این ساختارهای اجتماعی را تأیید می‌کند!) **وقتی به ازدواج می‌رسد، دلیلی که برای تسلیم بودن همسران می‌آورد این نیست که زنان فرودست‌اند یا تابع‌اند یا نقشی دیگر دارند.**

در دنیایی که زنان امکان نداشتند به‌سادگی از خانه بروند، و شوهر می‌توانست به همسرش فرمان دهد که مسیح را انکار کند، زنان می‌توانستند شوهران بت‌پرست خود را با شهادت خاموش خود برای مسیح جذب کنند. پس پیدایش 18 چه ربطی به این موضوع دارد؟ وقتی سارا از لذت یا کام سخن می‌گوید، منظورش

رابطهٔ جنسی با شوهرش است که می‌توانست به شادیِ داشتن فرزند بینجامد. از آنجا که سارا به اسحاق باردار شد، آشکارا همراه با ابراهیم در این روند شرکت داشت و از نبوت اطاعت کرد.

این نشان می‌دهد که پطرس به همسران مسیحی که ممکن بود در آن فرهنگ از داشتن فرزند با شوهری بت‌پرست بترسند، اطمینان می‌دهد که لازم نیست از آن بهراسند. این ما را به یاد سخن پولس در اول قرنتیان 7:14 می‌اندازد: «وگرنه فرزندان شما ناپاک می‌بودند، اما اکنون مقدس‌اند.»

نه نامهٔ اول پطرس و نه داستان ابراهیم و سارا مناسب نیستند که هنجاری برای ازدواجی سلسله‌مراتبی بنیان نهند. پطرس به زنان مسیحی‌ای که در وضعیتی دشوار بودند (و، چنانکه باید دریابیم، در فرهنگی که هیچ گزینه‌ای به آنان نمی‌داد) پندی شبانی می‌دهد.

در آیهٔ 7 پطرس روی سخن را به شوهران مسیحی‌ای می‌کند که با همسران مسیحی ازدواج کرده‌اند، و برای نخستین بار از ازدواجی به‌طور خاص مسیحی سخن می‌گوید.

به‌راستی! در کتاب‌مقدس به ابراهیم گفته می‌شود که از سارا اطاعت کند، اما هرگز برعکس. ترجمهٔ هفتادتنی (Septuaginta) برای اطاعت ابراهیم از سارا در پیدایش 16:2 همان واژه‌ای را به کار می‌برد که در اول پطرس 3:6 برای اطاعت سارا آمده است.

> **2 و سارای به آبرام گفت: «اینک خداوند رحم مرا بسته است تا نزایم؛ پس به کنیز من درآی، شاید از او بنا شوم.» و آبرام سخن سارای را شنید و اطاعت کرد.**

در اول پطرس 3:7 پطرس روی سخن را به شوهران مسیحی‌ای می‌کند که همسران مسیحی دارند **و از آنان می‌خواهد که تسلیم همسران خود باشند.** مهم است که در این آیه هیچ فعل اصلی‌ای نیست. ترجمه‌ها این را به شیوه‌های گوناگون حل کرده‌اند.

> **7 همچنین ای شوهران، با ایشان با فهم زندگی کنید، چون با ظرفی ضعیف‌تر، یعنی زنانه، و ایشان را حرمت نهید، چون کسانی که با شما در فیض حیات نیز هم‌میراث‌اند، تا دعاهای شما بازداشته نشود.**

برخی حتی متمم حرف‌اضافه‌ای «kata gnōsin» را چنان ترجمه کرده‌اند که گویی فعل است، مثلاً «ملاحظه‌کار بودن». «kata gnōsin» فعل نیست. و معنای آن «ملاحظه‌کار بودن» نیست.

پطرس می‌نویسد: «همچنین ای شوهران، به همین شیوه...» این «به همین شیوه» (homoiōs) بدون فعل اصلی به ما می‌گوید که جمله به اصطلاح فعلی را وام می‌گیرد. پطرس چیزی را می‌خواهد که با فرمان‌های پیشین هم‌راستاست.

هر یک از سه بخش پیشین با این فرمان آغاز می‌شود که «تسلیم شوید»، و در همهٔ آن‌ها همان فعل به کار رفته است: «hypotassō». تنها فرمانی که بافت متن فراهم می‌کند «تسلیم بودن» است، و یک بار دیگر «تسلیم بودن» کاملاً با 3:7 جور درمی‌آید.

هم‌راستایی نزدیک میان «زنانی که به همین شیوه [homoiōs] تسلیم شوهران خود هستند» و «شوهرانی که به همین شیوه [homoiōs] تسلیم هستند» طبعاً این معنا را در بر دارد: «شوهرانی که به همین شیوه [تسلیم همسران خود] هستند».

اما این واقعیت که زن «ظرف ضعیف‌تر» است چه می‌شود؟ این می‌تواند چند معنا داشته باشد:

نخست، زنان به‌طور میانگین از نظر جسمی از مردان ضعیف‌ترند. شوهران نباید از این نیرو به سود خود بهره بگیرند، بلکه باید با زنان با ملاحظه و احترام رفتار کنند.

دوم، ممکن است به جایگاه اجتماعی ضعیف‌تر زن در آن فرهنگ اشاره داشته باشد که او را آسیب‌پذیرتر می‌کرد. فرمان پطرس که «ایشان را حرمت نهید» واژه‌ای یونانی را به کار می‌برد که بیانگر منزلت اجتماعی است.

پطرس برای تأکید بر جدی بودن فرمانِ تسلیم بودن و حرمت نهادن، حتی می‌افزاید: «تا هیچ چیز دعاهای شما را بازندارد.» دوسویگی در ازدواج برای خدا مهم است.

تصویر پطرس از ازدواجی به‌راستی مسیحی، تصویر دوسویگی (متقابل بودن) است، که در آن زن و شوهر یکدیگر را دوست می‌دارند، به یکدیگر حرمت می‌نهند و تسلیم یکدیگرند، یکدیگر را هم‌میراث می‌شناسند و یکدیگر را در ایمان بنا می‌کنند.

ترجمهٔ آلمانی: Hans-Jörg Ronsdorf، آگسبورگ (Augsburg)، 8 نوامبر 2022